

## บทคัดย่อ

โครงการวิจัย “การจัดการด้านการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาศูนย์การเรียนรู้” มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาพัฒนาการ บทบาท และปัจจัย ตลอดจนเงื่อนไขที่นำไปสู่ความสำเร็จของการเกิดเป็นศูนย์การเรียนรู้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีชีวิต ได้แก่ อุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช อุทยานการเรียนรู้เทศบาลนครพิษณุโลก และศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเทศบาลตำบลอากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร และ (2) เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการบริหารจัดการส่งเสริมการเรียนรู้ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยใช้วิธีการของการถอดบทเรียน เพื่อค้นหาและดึงเอาความรู้จากประสบการณ์และการปฏิบัติงานที่เป็นความรู้เฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นออกมา นอกจากนี้ ยังใช้วิธีการ Success Story Sharing (SSS) ที่เป็นการเรียนรู้ผ่านผลของการปฏิบัติ เรียนรู้จากการปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเครือข่ายและการศึกษาดูงานในสถานที่จริงเพื่อให้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน

ผลการศึกษาพบว่า ขนาดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ความเป็นเมือง วัตถุประสงค์ รวมทั้งลักษณะของการแสวงหาความรู้ ทำให้การดำเนินงานของอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช อุทยานการเรียนรู้เทศบาลนครพิษณุโลก และศูนย์การเรียนรู้เทศบาลตำบลอากาศอำนวย มีคุณลักษณะและความโดดเด่นของการดำเนินงานที่แตกต่างกันออกไป โดย อุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช เน้นการให้ความรู้และแรงบันดาลใจทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแก่เด็กและเยาวชน พัฒนาขึ้นจากคำริของผู้นำทางการเมือง มีการนำเด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่กระบวนการจัดตั้งอุทยานการเรียนรู้ มีการนำรูปแบบของการบริหารจัดการรูปแบบใหม่ที่เป็นโครงการอิสระ เพื่อเปิดโอกาสให้ทีมงานคนรุ่นใหม่มีอิสระในการคิดค้นงานและพัฒนาอุทยานการเรียนรู้ อุทยานการเรียนรู้เทศบาลนครพิษณุโลก มีจุดเด่นอยู่ที่ห้องสมุดมีชีวิต มีการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ที่อยู่ใจกลางเมืองพิษณุโลกเพื่อตอบสนองความต้องการของคนทุกวัย มีรูปแบบของการบริหารจัดการแบบผสมผสานระบอบราชการและพนักงานจ้างเหมาแบบโครงการ เพื่อสร้างความเป็นอิสระของหน่วยจัดการในการคิดและจัดกิจกรรม สำหรับศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเทศบาลตำบลอากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร มีเอกลักษณ์ที่แตกต่างไปจากแหล่งเรียนรู้ในสังคมเมือง ยึดหลักของการจัดสรรทุนทางสังคมและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีรูปแบบการบริหารจัดการและงบประมาณด้วยวิธีบูรณาการร่วมกันของหน่วยงานภายในเทศบาลตำบล นอกจากนี้ ผลลัพธ์ของโครงการวิจัยยังทำให้ได้เครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มเติมอีก 3 แห่ง ที่ยอมรับแนวคิดการจัดการศูนย์เรียนรู้และได้นำประยุกต์ใช้กับการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรมด้วย

## ABSTRACT

The purposes of the research on “Education Management of Local Government Office: A Case Study of Learning Center” were (1) studying of development, roles and factors including conditions that brought about the success of establishment the existing learning centers of Local Government Offices namely Nakhon Si Thammarat City Learning Park, Phitsanulok Municipality Education Park, and Community Learning Center Of Akatumnuay Subdistrict Municipality, Sakon Nakhon (2) sharing and understanding of administration, enhancing knowledge among the local government officials by learning from lesson, in order to obtain knowledge from experiences and administration of individual government officials. Moreover, this research used methodology of “Success Story Sharing” (SSS) which was learning via good practices of administration, sharing administrative experience by prototype local government officials to other local government officials in the network, and taking field trips to study sites.

The research revealed that the differences in size of local government offices, history, purposes and learning methodology of Nakhon Si Thammarat City Learning Park, Phitsunulok Municipality Education Park, Community Learning Center of Akatumnuay Subdistrict Municipality led to differentiate in their individual prominent administrative practices.

Nakhon Si Thammarat City Learning Park concentrated on providing knowledge and motivating children and teenagers by science and technology which was created by the idea and vision of political leaders, participating by children and teenagers in primary stage of establishing activities of Learning Park, adopting modern administration of independent project.

Phitsunulok Municipality Education Park had outstanding characteristic by providing existing library, area based administration to satisfy people’s demands, integrating between bureaucrats and project contractors for independently decision making.

Community Learning Center of Akatumnuay Subdistrict Municipality, Sakon Nakhon, had different identity from other city learning parks, depended on social and traditional knowledge based for optimal beneficiary, integrating among internal units of sub-district municipalities in administration and budgetary. In addition, the research also illustrated that there were three additional local government offices joining the earning network which finally adopted the concepts to develop learning center dependently on area based.